Lieta Nr.C29388920
Lietas arhīva Nr.C-1350-21/9
ECLI:LV:RLPT:2021:1108.C29388920.6.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2021.gada 8.novembrī

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa,
tiesnese Agnese Sviķe
tiesas sēdes sekretāre Evija Pavloviča,
piedaloties prasītājai /pers. A/, prasītājas pārstāvei zvērinātai advokātei Inesei Krastiņai, atbildētāja pārstāvei /pers. B/,
slēgtā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītāja /pers. A/ 2020.gada 4.septembrī Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā iesniedza prasību pret atbildētāju /pers. C/ par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam.

Pamatojoties uz Civillikuma 177. un 179.pantu, prasības pieteikumā lūgts piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus meitas /pers. D/ uzturam 600,00 EUR apmērā mēnesī, nosakot, ka spriedums stājās spēkā nekavējoties. Tiesas sēdē prasītāja prasību par uzturlīdzekļu piedziņu uzturēja daļēji un lūdza piedzīt uzturlīdzekļus 400,00 EUR apmērā mēnesī.

[2] Prasības pieteikumā norādīts, ka 2017.gada 29.aprīlī tika noslēgta prasītājas un atbildētāja laulība. Laulībā /datums/ ir dzimusi meita /pers. D/. Pusēm kopš 2020.gada jūnija nebija kopējas mājsaimniecības. Kopdzīves laikā atbildētājs meitas uzturam deva uzturlīdzekļus 600,00 EUR mēnesī, bet pēdējos trīs mēnešus pirms prasības celšanas tiesā 350,00 EUR. Pēc tam, kad atbildētājs aizgāja no kopējās dzīvesvietas, viņš paziņoja, ka uzturlīdzekļus meitas uzturam vairs nedos, bet tomēr 2020.gada 2.septembrī pārskaitīja 350,00 EUR. Bērns dzīvo kopā ar prasītāju. Uz prasības celšanas brīdi, prasītāja atradās bērna kopšanas atvaļinājumā un saņēma vecāku pabalstu 293,43 EUR apmērā mēnesī. Tāpat prasītājai ar naudas līdzekļiem palīdz viņas māte. Savukārt atbildētājs strādā SIA "/nosaukums/", kur saņem algu ap 2000,00 EUR mēnesī.

Prasītāja ir aprēķinājusi, ka izdevumi meitas uzturēšanai mēnesī kopā sastāda 831,82 EUR apmērā, ko veido izdevumu pozīcijas: par dzīvokļa apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem, kas vasaras un ziemas sezonā kopā vidēji sastāda 134,80 EUR, kur bērna daļa ir 67,40 EUR, par gāzi un elektrību - bērna daļa 12,87 EUR, par pārtiku un ēdināšanu ikdienā 300,00 EUR, apģērbu un apavu iegādei 200,00 EUR, higiēnas, saimniecības precēm un pamperiem 120,00 EUR, vitamīniem un medikamentiem 80,00 EUR, attīstošajām nodarbībām bērnam (baseina apmeklējumam) 50,00 EUR.

2021.gada 13.jūlija paskaidrojumā prasītāja norādījusi, ka bērnam par pirmskolas izglītības iestādē sniegtajiem pakalpojumiem, ik mēnesi SIA "/nosaukums/" ir jāveic samaksa 186,14 EUR.

[3] 2020.gada 28.septembrī Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā saņemti atbildētāja /pers. C/ paskaidrojumi par celto prasību, kuros norādīts, ka atbildētājs prasību atzīst daļēji un piekrīt maksāt uzturlīdzekļus meitas uzturam 200,00 EUR apmērā mēnesī. Atbildētājs norādījis, ka neatsakās no sava pienākuma uzturēt meitu, taču ir jāņem vērā fakts, ka atbildētājam ir vēl viens nepilngadīgs bērns, par kuru atbildētājs maksā uzturlīdzekļus 120,00 EUR mēnesī. Prasītājas apgalvojums, ka atbildētājs saņem darba algu 2000,00 EUR mēnesī nav patiess. Atbilstoši Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras datiem no 2020.gada janvāra mēneša līdz 2020.gada jūnija mēnesim atbildētājs ir guvis ienākumus 4383,92 EUR apmērā, kas vidēji mēnesī sastāda 626,28 EUR bruto vai 445,71 EUR neto. Atbildētājam nepieder nekustamie īpašumi, līdz ar ko atbildētājs īrē dzīvojamo telpu, tādēļ ievērojami līdzekļi no viņa ienākumiem aiziet dzīvokļa īrei un komunālo pakalpojumu atmaksai. Lai varētu nosegt visus maksājumus, spētu uzturēt ģimeni un abus nepilngadīgos bērnus, atbildētājs lūdz noteikt uzturlīdzekļus meitas uzturam 200,00 EUR mēnesī.

[4] Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2020.gada 1.oktobra lēmumu no atbildētāja par labu prasītājai piedzīti pagaidu uzturlīdzekļi meitas /pers. D/ uzturam 200,00 EUR apmērā mēnesī, bet ne mazāk kā 25% apmērā no minimālās mēneša darba algas, sākot no tiesas lēmuma pieņemšanas brīža – 2020.gada 1.oktobra līdz tiesas sprieduma taisīšanai šajā lietā vai cita nolēmuma pieņemšanai.

[5] Tiesas sēdē prasītāja prasību par uzturlīdzekļu piedziņu uzturēja daļēji un lūdza piedzīt uzturlīdzekļus meitas uzturam 400,00 EUR apmērā mēnesī.

Prasītāja un viņas pārstāve tiesas sēdē sniedza paskaidrojumus, kuros norādīja, ka prasītāja ar bērnu dzīvo savai mātei piederošā dzīvoklī. Vienīgie prasītājas ienākumi uz lietas izskatīšanas brīdi ir bezdarbnieku pabalsts aptuveni 370,00 EUR mēnesī, kas katru mēnesi samazināsies, un ģimenes valsts pabalsts ap 11,00 EUR mēnesī. Līdz bērna pusotra gada vecumam prasītāja saņēma vecāku pabalstu 293,43 EUR apmērā mēnesī, ko vairs nesaņem. Līdz bērna divu gadu vecumam vecāku pabalsts būs ap 50,00 EUR. Meita ir uzsākusi apmeklēt privāto bērnu dārzu par kuru katru mēnesi ir jāveic samaksa 186,00 EUR mēnesī. Bērns bieži slimo ar saaukstēšanās slimībām un no šī gada augusta līdz 5.oktobrim bērnu dārzu kopā ir apmeklējusi tikai trīs nedēļas. Līdz ar to prasītājai regulāri ir jāpieskata bērns mājās un nav iespējams strādāt algotu darbu, jo nav kas pieskata bērnu. Prasītajai nebija iespējams atgriezties arī iepriekšējā darbā, jo tā bija /nosaukums/, kura darbību saistībā ar Covid-19 infekcijas izplatību, ir pārtraukusi.

Prasītāja uzskata, ka atbildētājs slēpj savus patiesos ienākumus. Atbildētāja ikmēneša alga pušu kopdzīves laikā bija ap 2000,00 EUR mēnesī. Prasītāja ir pārliecināta, ka arī tagad faktiskā alga nav mainījusies, bet tiek slēpta, norādot uz it kā notikušiem komandējumiem. Atbildētājs strādā firmā pie savas mātes dzīvesbiedra, līdz ar to ienākumi tiek noformēti kā komandējuma nauda, jo tā netiek aplikta ar nodokļiem. Atbildētājam tagad Latvijā ir darba vīza, līdz ar to minimālajam ienākumu apmēram ir jābūt 1146,00 EUR bruto. Atbildētājs nav atradies komandējumos darba devēja norādītajā laikā. Darba devējs norādījis, ka laikā no 2020.gada 7.septembra līdz 30.septembrim atbildētājs bija komandējumā Francijā. Tas neatbilst patiesībai, jo 2020.gada 21.septembrī atbildētājs satikās ar bērnu Latvijā, tādēļ viņš nebija ārvalstīs. No konta izdrukas var secināt, ka laikā no 2020.gada 7.augusta līdz 2020.gada 17.decembrim atbildētāja ienākumi bija vidēji 2140,04 EUR mēnesī.

Prasītājai ik mēnesi ir jāsedz izdevumi – nomaksas maksājumi par atbildētāja uzdāvināto telefonu 39,00 EUR mēnesī. Attiecībā par atbildētāja

norādīto, ka viņam ir jāveic uzturlīdzekļu maksājumi 120,00 EUR otram bērnam, prasītāja norādīja, ka no pārskaitījumu mērķī norādītā ir redzams, ka maksāts tiek kopā gan par dzīvokli, kas atrodas /vieta/, lai atbildētāju no tā neizdeklarētu, gan arī pārskaitīti uzturlīdzekļi, kas ir tikai 20,00 dolāri. Tādēļ maksājums 120,00 EUR nav tikai uzturlīdzekļu maksājums, bet arī maksājums par atbildētāja dzīvokli.

Prasītāja ir noskaidrojusi, ka atbildētājs vairs neīrē dzīvokli par 230,00 EUR mēnesī, jo sazinājās ar izīrētāju, kura norādīja, ka atbildētājs no īrētā dzīvokļa jau šī gada martā vai aprīlī ir izbraucis.

[6] Atbildētājs uz tiesas sēdi neieradās. Atbildētāja pārstāve norādīja, ka atbildētājs tiesas sēdes dienā atrodoties komandējumā ārvalstī un tur esot saslimis. Pārstāve norādīja, ka nespēs izskaidrot visus apstākļus par atbildētāja ienākumiem un darba devēja veiktajiem aprēķiniem bez atbildētāja klātbūtnes un lūdza atlikt lietas izskatīšanu.

Ņemot vērā, ka tiesā netika saņemti nekādi iesniegumi no atbildētāja, kuros atbildētājs informētu tiesu par savas neierašanās iemesliem vai lūgtu atlikt lietas izskatīšanu, ievērojot, ka uz tiesa sēdi ieradās atbildētāja pārstāve, tiesa atzina, ka nepilngadīgā bērna interesēs ir nodrošināt savlaicīgu lietas izskatīšanu un atzina par iespējamu lietu izskatīt, piedaloties atbildētāja pārstāvei.

Atbildētāja pārstāve tiesas sēdē norādīja, ka atbildētājs prasību atzīst daļā par uzturlīdzekļu piedziņu 250,00 EUR apmērā mēnesī, par ko tiesas sēdē noformēts paraksts par prasības daļēju atzīšanu.

Norādīja, ka būtu vērtējams, ka atbildētāja bruto ieņēmumi no prasības celšanas brīža bija 630,00 EUR mēnesī. Pašlaik atbildētāja darba alga ir 1146,00 EUR mēnesī pirms nodokļu nomaksas, kas ir ap 800,00 EUR pēc nodokļu nomaksas. Pārstāve nevar sniegt detalizētu skaidrojumu par atbildētāja komandējuma naudu aprēķināšanas un izmaksāšanas kārtību, jo darba devēja veiktie aprēķini nav īsti saprotami. Atbildētājam no maija mēneša ir darba vīza un ir samazinājies atalgojums, jo tas saistīta arī ar uzsākto tiesvedību, jo darba devējs nav apmierināts, ka no tiesas tiek pieprasīta papildus informācija un notiek tiesvedība.

Atbildētāja izdevumi mēnesī ir 230,00 EUR par dzīvokļa īri un komunālajiem maksājumiem, 120,00 EUR uzturlīdzekļu maksājumi otra bērna uzturam un patēriņa kredīts 200,00 EUR mēnesī.

Paskaidroja, ka prasītājas veiktais uzturlīdzekļu aprēķins vairākās pozīcijās ir pārāk liels un iespējams, ka prasītāja bērnam iegādājas pārāk daudz drēbju. Norādīja, ka par pamatotu būtu atzīstams ikmēneša izdevumu aprēķins bērna uzturam - par pārtiku 150,00 EUR, par apģērbu, apaviem 70,00 EUR, par higiēnas precēm 60,00 EUR, par vitamīnu, medikamentu iegādi 40,00 EUR, attīstošo rotaļlietu iegādei 25,00 EUR, bērnu dārza apmaksai 186,00 EUR. Pārstāve neapstrīdēja izdevumu apmēru par dzīvokļa apsaimniekošanu, elektrību un gāzi. Norādīja, ka prasītājai būtu jācenšas atsākt strādāt, lai gūtu ienākumus no darba. Paskaidroja, ka gadījumā, ja atbildētājs varētu, tad viņš sniegtu uzturlīdzekļus tādā apmērā, kādā prasītāja lūdz, bet objektīvi atbildētājam nav tādu naudas līdzekļu, lai varētu atļauties maksāt uzturlīdzekļus 400,00 EUR mēnesī.

Motīvu daļa

[7] Uzklausījusi lietas dalībnieku paskaidrojumus tiesas sēdē, pārbaudījusi un novērtējusi lietas materiālus, tiesa atzīst, ka prasība tās uzturētajā daļā ir pamatota un apmierināma.

[7.1] Izskatot lietu, noskaidroti šādi apstākļi.

2017.gada 29.aprīlī tika noslēgta prasītājas un atbildētāja laulība (lietas 1.sējums 10.lapa). No lietas materiāliem pievienotās Dzimšanas apliecības /numurs/ (lietas 1.sējums 11.lapa) ir redzams, ka pušu laulības laikā /datums/ ir dzimusi meita /pers. D/.

Puses ir pārtraukušas kopdzīvi no 2020.gada jūnija un bērns dzīvo kopā ar savu māti, kura ikdienā veic bērna aprūpi un uzraudzību. Uz lietas izskatīšanas brīdi prasītāja un bērns dzīvo divistabu dzīvoklī, kas pieder prasītājas mātei. Uz lietas izskatīšanas brīdi bērnam ir viens gads un desmit mēneši.

Sākot no 2021.gada augusta mēneša, bērns ir uzsācis apmeklēt pirmsskolas izglītības iestādi "/nosaukums/", pamatojoties uz 2021.gada 5.jūlijā noslēgto līgumu (lietas 2.sējums 7.-11.lapa).

[7.2] Prasītāja cēlusi prasību par uzturlīdzekļu piedziņu meitas uzturam un atbilstoši tiesas sēdē uzturētajam prasības apmēram, lūdz piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus 400,00 EUR apmērā mēnesī.

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2020.gada 1.oktobra lēmumu no atbildētāja par labu prasītājai piedzīti pagaidu uzturlīdzekļi meitas /pers. D/ uzturam 200,00 EUR apmērā mēnesī, bet ne mazāk kā 25% apmērā no minimālās mēneša darba algas, sākot no tiesas lēmuma pieņemšanas brīža – 2020.gada 1.oktobra līdz tiesas sprieduma taisīšanai šajā lietā vai cita nolēmuma pieņemšanai.

Atbildētāja pārstāve tiesas sēdē prasību atzina daļā par uzturlīdzekļu piedziņu 250,00 EUR apmērā mēnesī, par ko tiesas sēdē noformēts paraksts par prasības daļēju atzīšanu.

Tādējādi lietā pastāv strīds par piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru.

[7.3] Civillikuma 179.panta pirmā un otrā daļa noteic, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērniem izšķir tiesa. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu nebeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Civillikuma 179.panta piektā daļa noteic, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru nodrošināt bērnam ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumi Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", kas izdoti saskaņā ar Civillikuma 179.pantu, noteic minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam.

Saskaņā ar minēto noteikumu 2.punktu katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā: katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Tādejādi minimālais uzturlīdzekļu apmērs, kāds jānodrošina katram vecākam, neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa, atbilstoši bērna vecumam uz lietas izskatīšanas brīdi ir 125,00 EUR mēnesī.

[8] Bērna vecāku pozitīvais pienākums atbilstoši Civillikuma 179.pantam ir nodrošināt bērnam uzturu. Tādējādi tiek apmierinātas bērna vajadzības, lai viņš varētu pilnvērtīgi attīstīties sociālajā vidē, neciestu badu un būtu nodrošināts vismaz ar pirmās nepieciešamības precēm.

Nosakot bērna uzturlīdzekļu apmēru, tiesa vadās no likumā noteiktajiem kritērijiem, kas saistīti ar bērna tiesībām uz pilnvērtīgiem dzīves apstākļiem un ņemot vērā abu vecāku mantisko stāvokli.

Prasītāja prasības pieteikumā norādījusi, ka ik mēnesi bērna uzturam ir nepieciešami vismaz 831,82 EUR, norādot arī konkrētas izdevumu pozīcijas un to summas.

Senāta spriedumā lietā Nr.SKC-863/2011 ir norādīts, ka tiesa var atbrīvot lietas dalībniekus no pierādījumu iesniegšanas, ja tā atzīst par vispārzināmu, ka bērnam uzturēšanas izdevumos iekļaujami izdevumi par ēdienu, apģērbu, mājokli, higiēnas piederumiem un utt.

Par vispārzināmu atzīstams, ka bērna uzturēšanai ir nepieciešami izdevumi pārtikai, apģērbam, apaviem, mājoklim, ārstniecībai, higiēnas precēm, kā arī izdevumi attīstībai un atpūtai. Līdz ar to izdevumu kā tādu nepieciešamība prasītājai nav jāpierāda.

Izvērtējot prasītājas norādītās izdevumu pozīcijas, tiesai nav šaubu, ka visas uzturlīdzekļu aprēķinā atsevišķi norādītās pozīcijas ir nepieciešamas bērna uzturēšanai. Līdz ar to atsevišķi šo izdevumu pozīciju nepieciešamība kā tāda netiek izvērtēta un to nepieciešamību nav apstrīdējis arī atbildētājs.

[9] Ievērojot, ka lietā pastāv strīds par piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru un izdevumu pozīciju summām, tiesa izvērtē uzturlīdzekļu aprēķina pamatotību, konkrētu izdevumu nepieciešamību bērna uzturam un atbildētāja spēju sniegt uzturlīdzekļus atbilstoši konkrētās lietas apstākļiem.

[9.1] Tiesas sēdē atbildētāja pārstāve neapstrīdēja uzturlīdzekļu aprēķinu par dzīvokļa apsaimniekošanu, komunālajiem pakalpojumiem, gāzi un elektrību, kas kopā sastāda 81,82 EUR mēnesī.

Atbilstoši prasītājas aprēķinam, maksa par dzīvokļa apsaimniekošanu, komunālajiem pakalpojumiem – bērna proporcionālā daļa sastāda vidēji 67,40 EUR mēnesī, gāze un elektrība kopā - bērna proporcionālā daļa 14,42 EUR. Tādējādi kopā bērna proporcionālā daļa par mājokli, elektrību un gāzi sastāda 81,82 EUR mēnesī.

AS "Rīgas Siltums" mājas lapā norādīta publiski pieejama informācija, ka **sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija ir apstiprinājusi AS "Rīgas siltums" jaunu siltumenerģijas tarifu" un rīdziniekiem, sākot no 1.septembra siltumenerģijas tarifs būs 57,31 EUR/MWh līdzšinējo 45,27 EUR/MWh vietā.** Tādējādi, sākot no 2021.gada 1.septembra, Rīgas pilsētā noteikts siltumenerģijas tarifa pieaugums par aptuveni par 27 %. **Tāpat no 2021.gada rudens ir būtiski pieaudzis elektroenerģijas patēriņa tarifs, kas ir vispārzināms fakts.**

Tādējādi uz lietas izskatīšanas brīdi nav iespējams precīzi noteikt, kādas būs komunālo pakalpojumu izmaksu izmaiņas pēc pusgada vai gada. Vienlaikus, veicot izdevumu pozīciju aprēķinu, tām ir jābalstās gan uz esošo rēķinu novērtējumu, gan arī jāprognozē iespējamās izmaiņas izdevumu pozīcijās, ņemot vērā sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju izplatīto informāciju publiskajā telpā.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka 2021./2022.gada apkures sezonā vidējās izmaksas par dzīvesvietas uzturēšanu un komunālajiem pakalpojumiem, ievērojot prognozēto siltumenerģijas tarifu, elektroenerģijas tarifa un atkritumu apsaimniekošanas tarifu pieaugumu Rīgas pilsētā, kas attiecināmas arī uz bērna proporcionālo daļu, pieaugs vairāk par 25%, kas ir aptuveni 20,00 EUR.

Tādējādi tiesa secina, ka izdevumi par mājokli, elektrību un gāzi kopā atbilstoši bērna proporcionālajai izdevumu daļai sastādīs vidēji aptuveni 100,00 EUR mēnesī gada griezumā. Nav šaubu, ka izdevumi par mājokli, elektrību un gāzi ir obligāti veicami izdevumi, lai nodrošinātu bērna primāro pamatvajadzību nodrošināšanu, proti, iespēju dzīvot siltās apkurinātās telpās, lietot elektroenerģiju un gāzi ēdiena pagatavošanai.

Tādējādi, nosakot nepieciešamo izdevumu apmēru, tiesa atzīst, ka izdevumi 100,00 EUR mēnesī, lai segtu proporcionālo bērna izdevumu daļu par mājokli, elektrību un gāzi, ir objektīvi nepieciešami un pilnībā samērīgi.

[9.2] Attiecībā par pārējām prasītājas norādītajām uzturlīdzekļu pozīcijām, atbildētāja pārstāve tiesas sēdē norādīja, ka prasītājas veiktais aprēķins vairākās pozīcijās ir pārāk liels.

Vienlaikus atbildētāja pārstāve norādīja, ka par pamatotu būtu atzīstams ikmēneša izdevumu aprēķins - par pārtiku 150,00 EUR, par apģērbu, apaviem 70,00 EUR, par higiēnas precēm 60,00 EUR, par vitamīnu, medikamentu iegādi 40,00 EUR, attīstošo rotaļlietu iegādei 25,00 EUR, bērnu dārza apmaksai 186,00 EUR, kopā 531,00 EUR. Tādējādi, saskaitot visas izdevumu pozīcijas kopā, ieskaitot izdevumus par dzīvokli, elektrību un gāzi 81,82 EUR, izdevumu summa, ko atbildētājs neapstrīd, kopā sastāda, noapaļojot 613,00 EUR apmērā mēnesī.

[9.3] Tiesai nav pamata apšaubīt un pārvērtēt to izdevumu pozīciju apmērus, kurus pašas puses neapstrīd un atbildētāja pārstāve ir atzinusi tiesas sēdē. Turklāt, izvērtējot lietas materiālos esošos izdevumu apliecinošos dokumentus par bērna apģērba, apavu, higiēnas preču un pārtikas iegādi, kā arī ņemot vērā dzīvē gūtos novērojumus, tiesa secina, ka izdevumi bērnam pārtikas iegādei 150,00 EUR, apģērbu, apavu iegādei 70,00 EUR, higiēnas preču, tajā skaitā pamperu, iegādei 60,00 EUR, vitamīnu, medikamentu iegādei (nepieciešamības gadījumā arī maksas ārsta apmeklējumam) 40,00 EUR un attīstošo rotaļlietu iegādei 25,00 EUR mēnesī, nav atzīstami par nesamērīgiem vai pārmērīgi lieliem izdevumiem.

Mainoties bērna vecumam, izdevumi higiēnas preču iegādei, tajā skaitā pamperu iegādei, kas uz lietas izskatīšanas brīdi sastāda būtisku izdevumu daļu, faktiski tiks aizstāti ar citiem izdevumiem atbilstoši bērna vecumam – dažādu izklaides pasākumu, tostarp, zoo dārza, muzeju, leļļu teātra, privāto dzimšanas dienu, ekskursiju apmeklēšanai, kas nepieciešami bērna pilnvērtīgas attīstības nodrošināšanai. Ievērojot bērna vecumu prasības celšanas brīdī - tikai deviņi mēneši, prasības pieteikumā tāda izdevumu pozīcija kā izklaides pasākumu apmeklēšanai nemaz nebija paredzēta, kas ir izskaidrojams ar bērna vecumu. Vienlaikus nav šaubu, ka bērnam pieaugot, izdevumi bērna izklaides un izglītojošo pasākumu apmeklēšanai objektīvi pieaugs un faktiski daļēji aizstās izdevumus higiēnas preču (pamperu) iegādei.

Kā jau iepriekš tiesa konstatēja sprieduma 9.1.punktā, izdevumi par mājokli, elektrību un gāzi kopā atbilstoši bērna proporcionālajai izdevumu daļai, turpmāk sastādīs vidēji aptuveni 100,00 EUR mēnesī līdzšinējo izdevumu 81,82 EUR apmērā mēnesī vietā, jo izdevumu apmēra pieaugums saistīts ar apkures, elektroenerģijas un arī atkritumu apsaimniekošana tarifa pieaugumiem, sākot no 2021.gada septembra.

[9.4] Izvērtējot uzturlīdzekļu aprēķina pozīcijas, ievērojot atbildētāja rakstveidā sniegtos paskaidrojumus un atbildētāja pārstāves sniegtos paskaidrojumus par izdevumu pozīciju apmēriem, kas netiek apstrīdētas kopā 613,00 EUR apmērā (par pārtiku 150,00 EUR, par apģērbu, apaviem 70,00 EUR, par higiēnas precēm 60,00 EUR, par vitamīnu, medikamentu iegādi 40,00 EUR, attīstošo rotaļlietu iegādei 25,00 EUR, bērnu dārza apmaksai 186,00 EUR, par mājokli, elektrību un gāzi kopā 81,82 EUR, kopā noapaļojot 613,00 EUR), kā arī izvērtējot prasītājas iesniegtos lietā esošos izdevumus apliecinošos dokumentus, tiesa atzīst, ka atbilstoši konkrētās lietas apstākļiem atzīstams, ka bērna /pers. D/ uzturam ik mēnesi kopā ir nepieciešami līdzekļi 631,00 EUR apmērā.

Tādejādi bērna /pers. D/ uzturam nepieciešamo uzturlīdzekļu apmēru 631,00 EUR veido šādi izdevumi: par mājokli, elektrību un gāzi 100,00 EUR, pārtikas iegādei 150,00 EUR, apģērbu, apavu iegādei 70,00 EUR, higiēnas preču, tajā skaitā pamperu, iegādei 60,00 EUR (pieaugot bērna vecumam šo pozīciju daļēji aizstās izmaksas izklaides un izglītojošo pasākumu apmeklēšanai), vitamīnu, medikamentu iegādei (nepieciešamības gadījumā arī maksas ārsta apmeklējumam) 40,00 EUR, attīstošo rotaļlietu iegādei 25,00 EUR mēnesī, bērnu dārza apmaksai 186,00 EUR.

Pat tādā gadījumā, ja atsevišķu izdevumu pozīciju apmērs tiktu samazināts ierobežojot pirkumus (piemēram, par apģērba, apavu, higiēnas preču iegādi), nesamazinātos izdevumu pozīcijas par mājokli, elektrību un gāzi 100,00 EUR, pārtikas iegādi 150,00 EUR, bērnu dārza apmaksai 186,00 EUR, kas kopā sastāda 436,00 EUR. Pat būtiski ierobežojot izdevumus, par vitamīnu, medikamentu, higiēnas preču minimālā apmērā, apģērba, apavu un rotaļlietu minimālā apmērā iegādi, ņemot vērā arī dzīvē gūtos novērojumus, ikmēneša izdevumi nebūtu mazāki par 100,00 EUR, kas kopā sastāda 536,00 EUR.

Konkrētajā gadījumā būtisku izdevumu daļu no bērna uzturam nepieciešamajiem līdzekļiem sastāda izdevumi par maksas bērnu dārzu, kura izmaksas ieskaitot pašvaldības līdzfinansējumu, sastāda 186,00 EUR mēnesī (lietas 2.sējums 7.-12.lapa). Nav šaubu, ka šāda izdevumu pozīcija ir objektīvi absolūti nepieciešama, lai bērns socializētos un prasītāja varētu atgriezties darbā, strādāt un gūt ienākumus.

[10] Izskatot lietu, par pušu mantisko stāvokli ir noskaidroti šādi apstākļi.

[10.1] Uz prasības celšanas brīdi, prasītāja atradās bērna kopšanas atvaļinājumā un saņēma bērna kopšanas pabalstu 293,43 EUR līdz bērna pusotra gada vecumam - 2021.gada 7.jūnijam. Papildus prasītājai tika piešķirts ģimenes valsts pabalsts 11,38 EUR, un bērna kopšanas pabalsts 171,00 EUR, kas redzams no lietas materiāliem pievienotās Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras izziņas (lietas 1.sējums 189.-192.lapa). Tādējādi uz prasības celšanas brīdi 2020.gada septembrī prasītājas ienākumi bija aptuveni 475,81 EUR mēnesī.

Uz lietas izskatīšanas brīdi 2021.gada oktobrī prasītājas ienākumu apmērs ir būtiski mainījies. No lietas materiāliem pievienotā Valsts sociālās

apdrošināšanas aģentūras lēmuma (lietas 2.sējums 105.-108.lapa) ir redzams, ka 2021.gada 10.augustā ir pieņemts lēmums par bezdarbnieka statusa piešķiršanu prasītājai un bezdarbnieka pabalsta piešķiršanu par laiku no 2021.gada 3.augusta līdz 2022.gada 2.aprīlim. Prasītājai izmaksājamā pabalsta apmērs aprēķināts 11,6790 EUR dienā, kas vecot aprēķinu sastāda 362,05 EUR par pirmajiem diviem mēnešiem (par augustu, septembri), 271,54 EUR par otrajiem diviem mēnešiem (par oktobri, novembri), 181,02 EUR par nākamajiem diviem mēnešiem (par decembri, janvāri), par pēdējiem diviem mēnešiem 162,92 EUR (par februāri, martu).

Prasītāja saņem ģimenes valsts pabalstu 11,38 EUR mēnesī, savukārt bērna kopšanas pabalsta apmērs no bērna pusotra gada vecuma, no 2021.gada 7.jūnija ir mainījies no 171,00 EUR uz 42,69 EUR mēnesī un tiks izmaksāts tikai līdz bērna divu gadu vecumam atbilstoši normatīvo aktu regulējuma.

Līdz ar to konstatējams, ka 2021.gada septembrī prasītājas kopējie ienākumi sastāda ap 416,12 EUR mēnesī, oktobrī 325,61 EUR mēnesī. Gadījumā, ja prasītāja neatsāks strādāt algotu darbu, novembrī ienākumi sastādīts 325,61 EUR, savukārt decembrī un 2022.gada janvārī vairs tikai 192,40 EUR (bezdarbnieka pabalsts 181,02 EUR un ģimenes valsts pabalsts 11,38 EUR), februārī un martā 174,30 EUR.

Prasītājai pieder vienistabas dzīvoklis /adrese/ (lietas 2.sējums 109.lapa). Prasītāja paskaidroja, ka dzīvoklis nav apdzīvojams, jo tajā trūkst santehnikas, tas ir ļoti sliktā stāvoklī un bojājumus dzīvoklī nodarīja atbildētājs. Dzīvokli nevar izīrēt, jo ir jātaisa remonts, bet līdzekļu tam nav. Pašlaik prasītāja dzīvi savai mātei piederošā divistabu dzīvoklī /adrese/.

Kā norādījusi prasītāja, kopš pušu kopdzīves patraukšanas, prasītājai bērna uzturēšanā finansiālu palīdzību patstāvīgi sniedz viņas māte. Mātei ir piešķirta invaliditāte un finansiālās iespējas ir ierobežotas.

Izskatot lietu noskaidrots, ka prasītājai ik mēnesi ir jāsedz izdevumi – jāveic komunālie maksājumi par dzīvokli. Atbilstoši prasības pieteikumā ietvertajam aprēķinam, arī prasītājas izdevumu daļa sastāda 81,82 EUR. Ievērojot sprieduma 9.1.punktā konstatēto, arī prasītājas izdevumu apmērs par šo pozīciju 2021./2022.gada apkures sezonā pieaugs līdz 100,00 EUR mēnesī. Papildus prasītāja veic ikmēneša nomaksas maksājumus par atbildētāja uzdāvināto telefonu 39,00 EUR mēnesī. Tādējādi kopā prasījās obligātie maksājumi (prasītājas proporcionālā daļa) sastādīs ap 140,00 EUR mēnesī.

Atbilstoši Civillikuma 179.panta piektās daļas noteikumiem, katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, ir pienākums nodrošināt minimālo uzturlīdzekļu apmēru katram savam bērnam, kas atbilstoši bērna vecumam uz lietas izskatīšanas brīdi ir 125,00 EUR mēnesī.

Tādējādi kopā minētie izdevumi sastāda 265,00 EUR mēnesī. Ievērojot, ka uz lietas izskatīšanas brīdi prasītājas ikmēneša ienākumi kopā ir 325,61 EUR mēnesī, atskaitot izdevumus 265,00 EUR, līdzekļu atlikums ir 60,61 EUR. Novembra mēnesī, atskaitot no prasītājas ienākumiem 271,54 EUR izdevumus 265,00 EUR, atlikums ir 6,54 EUR. Savukārt turpmākajos mēnešos ienākumu apmērs nesegs pat obligātos izdevumus.

No minētā secināms, ka prasītājai objektīvi pietrūkst iztikas līdzekļu, lai no saviem ienākumiem segtu pat savam uzturam nepieciešamos izdevumus. Prasītāja objektīvi nespēj sniegt bērna uzturam uzturlīdzekļus lielākā apmērā nekā minimālais uzturlīdzekļu apmērs 125,00 EUR mēnesī.

No lietas materiāliem redzams, ka sākot no 2021.gada 2021.gada 1.jūnija prasītājai un viņas meitai ir piešķirts maznodrošinātas mājsaimniecības statuss (lietas 2.sējums 13.lapa).

Līdz ar to, laikā kamēr prasītāja aprūpē mazgadīgo meitu, atbildētāja finansiālajam atbalstam ir izšķiroša nozīme, lai varētu nodrošināt bērnam nepieciešamos uzturlīdzekļus.

Prasītāja tiesas sēdē paskaidroja, ka prasītajai 2021.gada vasarā nebija iespējams atgriezties iepriekšējā darbā, jo tā bija /nosaukums/, kura darbību saistībā ar Covid-19 infekcijas izplatību ir pārtraukusi.

Kopš prasības celšanas brīža tiesā līdz lietas izskatīšanai prasītājas ikdienas aprūpē un uzraudzībā ir nepilnus divus gadus veca meita, kura tikai 2021.gada augusta mēnesī uzsāka apmeklēt bērnu dārzu. Kā norādīja prasītāja, bērns bieži slimo ar saaukstēšanās slimībām un no šī gada augusta līdz 5.oktobrim meita bērnu dārzu kopā ir apmeklējusi tikai trīs pilnas nedēļas. Ar saaukstēšanās simptomiem bērns bērnu dārzu apmeklēt nedrīkst. Līdz ar to prasītājai regulāri ir jāpieskata bērns mājās un nav iespējams strādāt algotu darbu, jo nav kas pieskata bērnu.

Ņemot vērā dzīvē gūtos novērojumus, uzsākot bērnu dārza gaitas, nepilnus divus gadus vecam bērnam ir bieži novērojamas augšējo elpošanu ceļu slimības vai saaukstēšanās simptomi, kas it īpaši infekcijas Covid-19 izplatības laikā, pilnībā liedz apmeklēt pirmsskolas izglītības iestādi. Tādējādi prasītājai nepārtraukti ir jānodrošina bērna uzraudzība slimības un bērna atveseļošanās periodā.

Tiesa secina, ka minēti apstākļi apgrūtina prasītājas atgriešanos algotā darbā. Pastāv augsts risks, ka prasītājai periodiski ir jānodrošina slima bērna kopšana un pieskatīšana mājas apstākļos. Turklāt darba laikam ir jābūt savienojamam ar mazgadīgā bērna savlaicīgu izņemšanu no pirmskolas izglītības iestādes.

Ievērojot prasītājas veikto sociālo iemaksu apmēru pirms bērna kopšanas atvaļinājuma piešķiršanas, kas redzams no bezdarbnieku pabalsta aprēķina (lietas 2.sējums 107.lapa), kur dienas vidējā sociālās apdrošināšanas iemaksu alga sastāda 21,2345 EUR, gadījumā, ja prasītājai tiktu piešķirta B darbnespējas lapa slima bērna kopšanai (līdz 14 dienām), izmaksātais slimības pabalsts, atskaitot iedzīvotāju ienākuma nodokli, nevarētu nodrošināt prasītājai ienākumus tādā apmērā, lai būtu iespējams segt nepieciešamos bērna un savus uzturēšanas izdevumus.

Ņemot vērā minētos apstākļus un apsvērumus, tiesa secina, ka prasītājai objektīvu apstākļu dēļ – bērna vecuma un biežās slimošanas dēļ, ir ierobežotas iespējas pašreizējā brīdī pilnvērtīgi atgriezties darba tirgū. Uz lietas izskatīšanas brīdi prasītāja negūst ienākumus no algota darba, kas ir būtisks apstāklis, novērtējot prasītājas spējas sniegt uzturlīdzekļus bērnam.

[10.2] Par atbildētāja mantisko stāvokli noskaidroti šādi apstākļi.

Atbildētājam nepieder nekustamie īpašumi Latvijā, transportlīdzekļi vai cita manta, kas ir reģistrēta publiskajos reģistros.

Prasītāja prasības pieteikumā norādījusi, ka atbildētāja alga pušu kopdzīves laikā bija ap 2000,00 EUR mēnesī. Prasītāja ir pārliecināta, ka arī tagad faktiskā alga nav mainījusies, bet tiek slēpta, norādot uz it kā notikušiem komandējumiem. Atbildētājs strādā firmā pie savas mātes dzīvesbiedra, līdz ar to ienākumi tiek noformēti kā komandējuma nauda, jo tā netiek aplikta ar nodokļiem.

No lietas materiālos esošās Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras izziņas (lietas 1.sējums 49.-50.lapa) ir redzams, ka 2020.gada 10.jūnijā atbildētājs ir uzsācis darba tiesiskās attiecības ar SIA "/nosaukums/". Darba ienākumi, no kuriem veiktas valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas laikā no 2020.gada augusta līdz novembrim ir 630,00 EUR (lietas 1.sējums 161.lapa). Laika no 2021.gada janvāra līdz martam ienākumi 630,00 EUR, aprīlī 1146,00 EUR (lietas 1.sējums 197.lapa), maijā 1146,00 EUR, jūnijā 916,80 EUR, 885,55 EUR, augustā 1146,00 EUR (lietas 2.sējums 127.lapa).

Izskatot lietu noskaidrots, ka atbildētājam no 2021.gada maija Latvijā ir noformēta darba vīza, līdz ar to ienākumu apmērs nevar būt mazāks par 1146,00 EUR bruto.

Lietas materiāliem pievienoti atbildētāja darba devēja SIA "/nosaukums/" sagatavotie dokumenti par aprēķināto darba algu un dienas naudu par darbu ārvalstīs (lietas 1.sējums 169.-174.lapa, lietas 2.sējums 86., 88.lapa).

Darba devējs norādījis, ka laika posmā no 2020.gada 7.augusta līdz 2020.gada 17.decembrim atbildētājam kā darba alga aprēķināts 2036,91 EUR, kā dienas nauda aprēķināts 8663,29 EUR, kopā 10700,00 EUR (lietas 1.sējums 169.lapa). No darba atbildētāja grāmatvedības personīgā konta par 2020.gadu (lietas 1.sējums174.lapa), redzams, ka norādītie atbildētāja bruto ienākumi un izmaksājamā summas - 2020.gada

septembrī kopā 1606,91 EUR, oktobrī 2036,91 EUR, novembrī 2466,91 EUR, decembrī 2896,91 EUR, būtiski atšķiras no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras izziņā norādītās darba algas.

Atbildot uz tiesas pieprasījumu, atbildētāja darba devējs norādījis, ka laika posmā no 2021.gada 1.janvāra līdz 2021.gada jūlijam ieskaitot, atbildētājam izmaksāts kopā 6214,56 EUR, tajā skaitā darba alga un avansa maksājumi 4106,30 EUR, dienas nauda 2061,76 EUR, biļetes kompensācija un valsts nodeva PMLP 46,50 EUR.

Vienlaikus no lietas materiāliem pievienotā atbildētāja grāmatvedības personīgā konta par 2021.gadu (lietas 2.sējums 88.lapa) ir redzams, ka 2021.gada maijā norādītās izmaksājamās summa ir 3481,04 EUR, jūnijā 3812,74 EUR, jūlijā 4363,79 EUR, augustā 3756,30 EUR. Vienlaikus grāmatvedības personīgajā kontā ir norādītas arī izmaksājamās summas par priekšā stāvošiem mēnešiem - 2021.gada oktobri, novembri un decembri 3791,30 EUR ik mēnesi.

Atbildētāja pārstāve tiesas sēdē norādīja, ka nevar izskaidrot to – kā tieši darba devēja grāmatvedība ir aprēķinājusi darba algu un komandējuma naudu un kādas summas atbildētājam izmaksātas. Norādīja, ka vērā ir ņemama darba alga, kas norādīta Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras izziņās.

No lietas materiāliem pievienotās atbildētāja bankas konta izdrukas par laiku no 2020.gada 7.augusta līdz 2020.gada 17.decembrim (lietas 1.sējums 157.lapa) ir redzams, ka ienākošo maksājumu kopsumma no darba devēja vidēji bija 2140,04 EUR mēnesī.

No lietas materiāliem pievienotās atbildētāja konta izdrukas par laiku no 2021.gada 1.janvāra līdz 5.augstam (par pilniem septiņiem mēnešiem) kopā atbildētāja kontā ieskaitīti naudas līdzekļi 10918,70 EUR (lietas 2.sējums 82.-83.lapa), kas mēnesī vidēji sastāda 1559,81 EUR, ieskaitot arī iedzīvotāju ienākuma nodokļa atmaksu par 2020.gadu. Turklāt no konta izdrukas redzams, ka līdz 2021.gada marta mēnesim ievērojamas naudas summas, vidēji vairāk par 700,00 EUR mēnesī, atbildētājs ieskaitīja savā kontā skaidrā naudā.

Ņemot vērā minētos apstākļus un pretrunīgo informāciju par atbildētāja patiesajiem ienākumiem, nesakritībām darba devēja izsniegtajos dokumentos un atbildētāja kontā saņemtajiem naudas līdzekļiem, tiesa secina, ka nav šaubu, ka atbildētāja patiesais ienākumu apmērs tiek slēpts. Izvērtējot lietas materiālus, nav šaubu, ka atbildētāja ienākumi uz prasības celšanas brīdi nebija tikai darba alga 630,00 EUR pirms nodokļu nomaksas. Tāpat arī uz lietas izskatīšanas brīdi atbildētāja ienākumus neveido tikai darba alga 1146,00 EUR pirms nodokļu nomaksas.

Tāpat, vērtējot lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus, tiesa secina, ka pastāv pamatotas šaubas par to, vai atbildētājs ir atradies ārvalstu komandējumos visos darba devēja norādītajos periodos.

Tiesas sēdē prasītāja norādīja, ka darba devējs norādījis, ka laikā no 2020.gada 7.septembra līdz 30.septembrim atbildētājs bija komandējumā Francijā. Vienlaikus 2020.gada 21.septembrī atbildētājs satikās ar bērnu Latvijā, tādēļ prasītāja norādīja, ka viņš šajā laikā nebija ārvalstīs.

Lietas materiāliem pievienotajā darba devēja 2021.gada 20.augusta izziņā norādīts, ka laikā no 2021.gada 4.jūnija līdz 2021.gada 18.jūlijam atbildētājs atradās komandējumā Vācijā (lietas 1.sējums 86., 89.- 90.lapa). 2021.gada 30.jūnijā noformēts avansa norēķins par periodu no 2021.gada 4.jūnija līdz 30.jūnijam par 27 dienām.

Vienlaikus no lietas materiāliem ir konstatējams, ka 2021.gada 10.jūnijā atbildētājs piedalījās tiesas sēdē šajā lietā, kas fiksēts tiesas sēdes protokolā (lietas 1.sējums 200.-202.lapa). Atbildētājs tiesas sēdē mutvārdos pilnvaroja pārstāvi /pers. B/, lai gan darba devēja izdotajā izziņā norādīts, ka tieši šajā laikā atbildētājs atradās Vācijā un attiecīgi par šo periodu izmaksāta arī komandējuma nauda.

Minētie apstākļi liecina par to, ka, iespējams, lai samazinātu maksājamo nodokļu apmēru, tiek uzrādīts, ka atbildētājs atradies komandējumos ārvalstīs un par šiem periodiem aprēķināta komandējuma nauda. Vienlaikus, ņemot vērā, ka informāciju par komandējumu laiku tiesai norādīja darba devējs nevis pats atbildētājs, konkrētajā gadījumā tiesa nepiemēro atbildētājam Civilprocesa likuma 71.[1]panta pirmajā daļā paredzētās sankcijas par apzināti nepatiesu ziņu sniegšanu tiesai par faktiem un lietas apstākļiem, kas paredz tiesības tiesai piemērot naudas sodu līdz pat 800,00 EUR.

Vienlaikus tiesa ir guvusi pārliecību, ka atbildētāja darba devējs veicis dažādas darbības, lai trešajām personām neatklātu patiesos atbildētāja ikmēneša ienākumus, kas iespējams, skaidrojams ar atbildētāja personīgo pazīšanos un labvēlīgām attiecībām ar darba devēja atbildīgajām amatpersonām.

Tādejādi tiesa secina, ka darba alga, kura norādīta Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras izziņās, ir tikai tas ienākumu apmērs, no kura tiek maksātas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas un ir tikai mazākā daļa no atbildētāja patiesajiem ienākumiem.

[10.3] Izvērtējot lietas materiālus to kopumā, tiesa atzīst, ka par atbildētāja ienākumiem jāvērtē visi atbildētāja kontā ieskaitītie naudas līdzekļi, kas laikā no 2020.gada augusta līdz decembrim ieskaitot, bija ne mazāk par vidēji 2140,04 EUR mēnesī Lietas 1.sējums 157.lapa). Savukārt laikā no 2021.gada 1.janvāra līdz 2021.gada 5.augustam - ne mazāki par vidēji 1559,81 EUR mēnesī (lietas 2.sējums 82.-83.lapa). Turklāt iespējams, ka pēc tam, kad tiesa 2020.gada nogalē pieprasīja informāciju no atbildētāja darba devēja un bankas kontā pārskaitītajiem līdzekļiem no darba devēja, izmaksājamās summas apzināti tika samazinātas, lai slēptu atbildētāja patiesos ienākumus.

Tas, ka atbildētāja reālie ienākumi bija lielāki par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras izziņās norādītajiem, izriet arī no reāli atbildētāja veiktajiem naudas pārskaitījumiem. 2020.gada septembrī veikti maksājumi 700,00 EUR (par uzturlīdzekļiem prasītājai 350,00 EUR, 120,00 EUR par uzturlīdzekļiem citam bērnam un komunālajiem maksājumiem par dzīvokli /vieta/, 230,00 EUR par dzīvokļa īri Rīgā), lai gan Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras izziņā kā darba ienākumi norādīti vien 630,50 EUR pirms nodokļu nomaksas (lietas 1.sējums 197.lapa).

[10.4] Par atbildētāja ikmēneša izdevumiem noskaidrots sekojošais.

Atbildētājs rakstveida paskaidrojumos norādījis, ka veic uzturlīdzekļu maksājumu vēl vienam bērnam 120,00 EUR mēnesī.

Attiecībā par atbildētāja norādīto, ka viņam ir jāveic uzturlīdzekļu maksājumi 120,00 EUR vēl vienam bērnam, prasītāja tiesas sēdē norādīja, ka no pārskaitījumu mērķī norādītā ir redzams, ka maksāts tiek kopā gan par dzīvokli, kas atrodas /vieta/, lai atbildētāju no tā neizdeklarētu, gan arī pārskaitīti uzturlīdzekļi otram bērnam, kas ir tikai 20,00 dolāri mēnesī. Tādēļ maksājums 120,00 EUR nav tikai uzturlīdzekļu maksājums.

Izvērtējusi lietas dalībnieku paskaidrojumus un pārbaudījusi lietas materiālus, tiesa konstatē, ka no lietas materiāliem pievienotajiem maksājumu orderiem (lietas 1.sējums 67.-68.lapa), redzams, ka orderos kā maksājuma mērķis norādīts – alimenti (uzturlīdzekļi) un komunālie maksājumi par dzīvokli /vieta/. Līdz ar to apstiprinās prasītājas paskaidrojumos norādītais, ka maksājums 120,00 EUR mēnesī ietver ne tikai uzturlīdzekļu maksājumu cita bērna uzturam, bet arī komunālos maksājumus par dzīvokli, kas atrodas /vieta/.

Atbildētājs rakstveida paskaidrojumiem pievienoja dzīvokļa īres līgumu par laiku no 2020.gada 1.septembra līdz 2020.gada 31.decembrim, ar ikmēneša īres maksu 230,00 EUR mēnesī (lietas 1.sējums 64.-66.lapa).

Prasītāja tiesas sēdē norādīja, ka ir noskaidrojusi, ka atbildētājs vairs nenīrē dzīvokli par 230,00 EUR mēnesī, jo sazinājās ar izīrētāju, kura norādīja, ka atbildētājs no īrētā dzīvokļa jau šī gada martā vai aprīlī ir izbraucis.

Pārbaudījusi lietas materiālus, tiesa secina, ka lietā nav iesniegts spēkā esošs dzīvokļa īres līgums pēc 2021.gada 1.janvāra un maksājumus apliecinoši dokumenti, kas apliecinātu, ka atbildētājs veic ikmēneša maksājumus par īri 230,00 EUR mēnesī. Uz lietas izskatīšanas brīdi īres līguma termiņš ir izbeidzies un pierādījumi par līguma termiņa pagarināšanu nav iesniegti.

Atbildētājs iesniedzis 2021.gada 10.janvāra patēriņa kredīta līguma kopiju, kas noslēgts ar aizdevēju AS "Swedbank" (lietas 2.sējums 67.-72.lapa) par aizdevuma 2000,00 EUR izsniegšanu, ar ikmēneša aizdevuma un procentu maksājumu 200,60 EUR mēnesī. No līguma ir redzams, ka pēdējais aizdevuma atmaksas maksājums ir jāveic 2021.gada 10.novembrī. Līdz ar to pēc 2021.gada 10.novembra atbildētājam vairs nebūs jāveic

nekādi aizdevuma atmaksas maksājumi.

Novērtējot atbildētāja iesniegtos pierādījumus par ikmēneša izdevumiem, tiesa atzīst, ka lietā ir iesniegti pierādījumi, kas apliecina, ka laikā no 2020.gada 1.septembra līdz 2020.gada 31.decembrim, atbildētājam ik mēnesi bija izdevumi par dzīvokļa īri 230,00 EUR un maksājumi 120,00 EUR mēnesī par uzturlīdzekļiem vēl viena bērna uzturam un komunālajiem maksājumiem par dzīvokli /vieta/, kopā izdevumi 340,00 EUR mēnesī. Citi dokumenti, kas apliecinātu atbildētāja ikmēneša izdevumus, nav iesniegti.

Savukārt laikā no 2021.gada 1.janvāra līdz lietas izskatīšanas brīdim, no atbildētāja iesniegtajiem dokumentiem izriet, ka izdevumus veidoja ikmēneša aizdevuma atmaksas maksājums 200,60 EUR mēnesī un maksājums 120,00 EUR mēnesī par uzturlīdzekļiem vēl viena bērna uzturam un komunālajiem maksājumiem par dzīvokli /vieta/, kopā izdevumi 320,60 EUR. Citi dokumenti, kas apliecinātu atbildētāja ikmēneša izdevumus, nav iesniegti.

Lai gan nav šaubu, ka atbildētāja ikmēneša izdevumus, tāpat kā prasītājas izdevumus, veido izdevumi par pārtikas iegādi, pirmās nepieciešamības preču un nepieciešamā apģērba iegādi, aprēķini par šādām pozīcijām vai izdevumus apliecinoši dokumenti nav iesniegti.

Vienlaikus tiesa secina, ka ievērojot atbildētāja ienākumus laikā no 2020.gada augusta līdz decembrim ieskaitot, kas bija vidēji 2140,04 EUR mēnesī, atskaitot izdevumus 340,00 EUR mēnesī, naudas līdzekļu atlikums pēc izdevumu segšanas 2020.gadā bija ne mazāk par 1800,00 EUR mēnesī.

Laikā no 2021.gada 1.janvāra līdz 2021.gada 5.augustam ikmēneša vidējie ienākumi bija 1559,81 EUR mēnesī, atskaitot izdevumus 320,60 EUR mēnesī, naudas līdzekļu atlikums ir 1239,21 EUR mēnesī.

Turklāt pēc 2021.gada 10.novembra atbildētājam vairs nebūs jāveic aizdevuma atmaksas maksājums 200,60 EUR mēnesī, bet šo izdevumu daļu varēs novirzīt nepieciešamo ikmēneša maksājumu segšanai, tajā skaitā uzturlīdzekļu maksājumiem.

[11] Vecāku pienākums sniegt uzturlīdzekļus bērna uzturam, ir samērojams ar katra vecāka mantas stāvokli un spēju sniegt uzturlīdzekļus. Tādejādi vecāku pienākums sniegt uzturlīdzekļus ir dalāms nevis tikai aritmētiski vienādās daļās, bet gan atbilstoši katra vecāka mantas stāvoklim, spējai sniegt uzturlīdzekļus un arī spējai gūt ienākumus.

Kā jau iepriekš norādīts, uzturlīdzekļus 125,00 EUR apmērā mēnesī savam bērnam ir pienākums sniegt ikvienam vecākam, arī tādam, kurš ienākumus negūst vai objektīvi nespēj gūt.

Novērtējot abu pušu ikmēneša ienākumus un mantisko stāvokli kopumā, tiesa atzīst, ka atbildētāja ienākumu apmērs, kas laikā no 2020.gada augusta līdz decembrim ieskaitot, bija vidēji 2140,04 EUR mēnesī un laikā no 2021.gada 1.janvāra līdz 2021.gada 5.augustam - vidēji 1559,81 EUR mēnesī, daudzkārt pārsniedz valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēru un pārsniedz arī vidējās algas apmēru.

Atbildētājas ienākumi 2020.gadā nepārsniedza 475,81 EUR mēnesī, savukārt 2021.gada septembrī tas bija aptuveni 416,12 EUR mēnesī, oktobrī 325,61 EUR, novembrī ienākumi sastādīts 325,61 EUR, savukārt decembrī un 2022.gada janvārī vairs tikai 192,40 EUR mēnesī.

Tādējādi atbildētāja ikmēneša ienākumi laikā no 2020.gada septembra bija vairāk kā četras reizes lielāki par prasītājas ienākumiem, savukārt laikā no 2021.gada 1.janvāra līdz 2021.gada augustam bija vairāk kā trīs reizes lielāki par prasītājas ienākumiem. Turklāt, atbildētāja ienākumu apmērs pārsniedz vidējo darba algas apmēru valstī, kas atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes datiem 2021.gada 2.ceturksnī par pilnas slodzes darbu bija 1237,00 EUR mēnesī bruto.

Atbildētājs ir darbspējīgā vecumā un viņa veselības stāvoklis neliedz aktīvi strādāt un gūt ienākumus. Arī atbildētāja bankas kontā gūto ienākumu apmērs 2020.gadā un 2021.gadā apliecina atbildētāja spējas un prasmes nopelnīt naudas līdzekļus. Savukārt prasītāja pašlaik objektīvu apstākļu dēļ negūst ienākumus no algota darba, jo regulāri ir nepieciešams pieskatīt bērnu ar saaukstēšanās simptomiem. Turklāt, ievērojot, ka prasītāja darba vieta sniegusi tiesai informāciju par it kā notikušiem vairākiem komandējumiem 2020.gadā un 2021.gadā ārpus valsts, objektīvi saslimšanas gadījumā bērnu pieskatīt un uzraudzīt var tikai prasītāja.

Tādejādi tiesa secina, ka atbildētāja mantas stāvoklis, spēja gūt ienākumus un sniegt uzturlīdzekļus meitas uzturam, objektīvi ir daudz lielāka nekā prasītājas iespējas patreizējā brīdi sniegt nepieciešamos uzturlīdzekļus.

Bērna vislabākajās interesēs ir dzīvot un attīstīties drošos dzīves apstākļos un saņemt nepieciešamo materiālo nodrošinājumu no saviem vecākiem neatkarīgi no tā, ka vecāki dzīvo šķirti un viens no vecākiem patreizējā brīdī nespēj strādāt algotu darbu, jo nemitīgi nodrošina bērna uzraudzību. Abi vecāki ir atbildīgi par sava nepilngadīgā bērna labklājību un pienākums sniegt uzturlīdzekļus ir vērtējams atbilstoši katra vecāka spējām to sniegt.

Apstāklis, ka pušu kopdzīve ir pārtraukta un starp bērna vecākiem, iespējams, pastāv kādi neatrisināti strīdi un nedraudzīgas attiecības, tiesas ieskatā nedrīkst apdraudēt bērna tiesības saņemt uzturlīdzekļus nepieciešamajā apmērā, lai nodrošinātu bērna vislabākās intereses un tiesības augt un attīstīties drošā vidē, ar nepieciešamajiem materiālajiem resursiem.

Kā jau tiesa konstatēja sprieduma 9.4.punktā, faktiski starp pusēm nepastāv strīds par to, ka bērna /pers. D/ uzturam ik mēnesi kopā ir nepieciešami līdzekļi 631,00 EUR apmērā, jo šādu apmēru daļēji atzīstot izdevumu pozīcijas apstiprināja atbildētājas pārstāve tiesas sēdē. Vienlaikus tiesa sprieduma 9.4.punktā vērtēja, ka pat būtiski ierobežojot izdevumus, absolūti nepieciešamie izdevumi konkrētajā lietā bērna /pers. D/ uzturam mēnesī nav mazāki par 536,00 EUR.

Ievērojot, ka uz lietas izskatīšanas brīdi prasītāja objektīvi nespēj sniegt uzturlīdzekļus meitas uzturam vairāk par minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kas atbilstoši bērna vecumam ir 125,00 EUR mēnesī, tiesa atzīst, ka atbildētāja ikmēneša ienākumi ir pilnībā pietiekami, lai atbildētājs varētu sniegt uzturlīdzekļus meitas uzturam 400,00 EUR mēnesī. Tādejādi kopā ar prasītājas sniegtajiem uzturlīdzekļiem 125,00 EUR mēnesī, /pers. D/ uzturam tiks nodrošināti līdzekļi 525,00 EUR mēnesī, kas ievērojot konkrētās lietas apstākļus, ir absolūti nepieciešamais minimālais apmērs, lai segtu visus nepieciešamos izdevumus bērna uzturam.

Tiesa atzīst, ka lai pilnvērtīgi nodrošinātu bērna uzturēšanai nepieciešamos līdzekļus, atbildētājam ir jāsniedz uzturlīdzekļus proporcionāli lielākā apmērā nekā prasītājai, proti, 400,00 EUR apmērā.

Uzturlīdzekļu maksājums 400,00 EUR mēnesī sastāda mazāk par vienu ceturto daļu no atbildētāja bankas kontā saņemtajiem ienākumiem 2020.gadā un mazāk par vienu trešo daļu no atbildētāja bankas kontā saņemtajiem ienākumiem 2021.gadā - vidēji 1559,81 EUR mēnesī. Atskaitot atbildētāja pierādītos ikmēneša izdevumus 2021.gadā, skaidras naudas atlikums ir 1239,21 EUR mēnesī, savukārt pēc 2021.gada 10.novembra, kad izbeigsies pienākums atmaksāt patēriņa kredītu, naudas līdzekļu atlikums būs aptuveni 1440,00 EUR mēnesī. Tiesa atzīst, ka atbildētāja ienākumi ir pietiekami, lai nodrošinātu iespēju sniegt meitas uzturam nepieciešamo uzturlīdzekļu daļu 400,00 EUR mēnesī.

Nosakot piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru un sadalījumu starp pusēm, tiesa ņem vērā arī apstākli, ka ikdienā bērnu aprūpi, uzraudzību un audzināšanu veic prasītāja. Tādejādi materiālam atbalstam, ko var sniegt atbildētājs, ir ļoti būtiska nozīme, lai nodrošinātu bērna vislabākās intereses.

Izvērtējusi konkrētās lietas apstākļus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma tās uzturētajā daļā un no atbildētāja par labu prasītājai ir piedzenami uzturlīdzekļi meitas /pers. D/ uzturam 400,00 EUR apmērā mēnesī. Mainoties lietas faktiskajiem apstākļiem, piedzenamo uzturlīdzekļu apmērs var tikt pārskatīts.

[12] Prasītāja lūgusi piedzīt uzturlīdzekļus līdz laikam, kad bērns *pats spēs sevi apgādāt*. Šāds lūgums nav pamatots. Judikatūrā Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 20.novembra spriedumā lietā Nr.SKC-2885/2015 ir atzīts, ka likumiskā pārstāvība izbeidzas, bērnam sasniedzot 18 gadu vecumu.

Arī šajā lietā, pastāvot konstatētajiem faktiskajiem apstākļiem, tā nevar būt ilgāka. Līdz ar to gadījumā, ja pēc bērna pilngadības sasniegšanas viņš turpinās mācības vispārizglītojošā skolā vai augstākās izglītības iestādē pilna laika klātienē, pilngadību sasniegušais bērns būs tiesīgs celt prasību tiesā pret atbildētāju par uzturlīdzekļu piedziņu. Ievērojot likuma „Par valsts pensijām" 19.panta ceturtās daļas un Civillikuma 179.panta prasības, uzturlīdzekļu piedziņa var tikt veikta ne ilgāk par bērna 24 gadu vecumam.

Līdz ar to uzturlīdzekļi par labu prasītājai ir piedzenami līdz bērna pilngadībai - /datums/. Savukārt pēc pilngadības sasniegšanas, tiesības piedzīt uzturlīdzekļus būs pašam pilngadīgajam bērnam.

[13] Iesniedzot tiesā prasību par uzturlīdzekļu piedziņu, prasītāja saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu ir atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmās daļas noteikumiem, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktam, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu prasības summa ir maksājumu kopsumma par vienu gadu. Konkrētajā gadījumā prasības summa ir 4800,00 EUR (400,00 EUR x 12 mēneši). Līdz ar to valsts nodeva no minētās summas, saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „b" apakšpunktu ir 426,64 EUR, kas piedzenama no atbildētāja par labu valstij.

Tāpat saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.pantu un 42.panta pirmo daļu, no atbildētāja valsts ienākumos piedzenami izdevumi, kas radušies sakarā ar lietas izskatīšanu 9,29 EUR (lietas 1.sējums 3.lapa).

Prasītāja lūgusi piedzīt no atbildētāja visus samaksātos tiesāšanās izdevumus. Prasītājai juridisko palīdzību lietā sniedza zvērināta advokāte Inese Krastiņa (lietas 1.sējums 13.lapa), par kuras sniegto juridisko palīdzību veikta apmaksa 300,00 EUR, ko apliecina rēķins un maksājuma uzdevums (lietas 1.sējums 151.-152.lapa).

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punktu, otro daļu un ceturto daļu, no atbildētāja par labu prasītājai ir piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi par zvērināta advokāta sniegto juridisko palīdzību 300,00 EUR.

[14] Prasības pieteikumā prasītāja lūgusi noteikt, ka tiesas spriedums ir izpildāms nekavējoties. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktu, tiesa atzīst, ka ir pamats noteikt, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu ir izpildāms nekavējoties.

Nosakot sprieduma nekavējošu izpildi, ir pārtraucama uzturlīdzekļu piedziņa pēc Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2020.gada 1.oktobra lēmuma par pagaidu uzturlīdzekļu piedziņu, pēc tā izpildes. Piedzītajos uzturlīdzekļos ir ieskaitāmi tie maksājumi, kas veikti, pamatojoties uz Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2020.gada 1.oktobra lēmuma par pagaidu uzturlīdzekļu piedziņu.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 204.[1] panta pirmo daļu, tiesa atzīst, ka atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu par labu valstij un daļā par ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņai par labu prasītājai – 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 42.panta pirmo daļu, 44.pantu, 193., 199. un 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt prasību tās uzturētajā daļā.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus meitas /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam 400,00 EUR (četri simti *euro* un 00 centi) apmērā mēnesī, bet ne mazāk kā 25% apmērā no minimālās mēneša darba algas, bet no bērna septiņu gadu vecumam ne mazāk kā 30% apmērā no minimālās mēneša darba algas, sākot no prasības celšanas brīža - 2020.gada 4.septembra līdz /pers. D/, personas kods /personas kods/, pilngadībai /datums/.

Noteikt, ka tiesas spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, ar lietas vešanu saistītos izdevumus par zvērināta advokāta sniegto juridisko palīdzību 300,00 EUR (trīs simti *euro* un 00 centi).

Uzturlīdzekļu samaksa un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksa veicama /pers. A/, personas kods /personas kods/, norēķinu kontā: /numurs/, AS "Swedbank".

Sākot ar 2021.gada 8.novembri, pārtraukt pagaidu uzturlīdzekļu piedziņu, pamatojoties uz Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2020.gada 1.oktobra lēmumu, pēc tā izpildes. Piedzītajos uzturlīdzekļos ir ieskaitāmi tie maksājumi, kas veikti, pamatojoties uz Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2020.gada 1.oktobra lēmuma par pagaidu uzturlīdzekļu piedziņu.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu valstij nenomaksāto valsts nodevu par uzturlīdzekļu piedziņu 426,64 EUR (četri simti divdesmit seši *euro* un 64 centi), kas iemaksājama kontā Nr. LV55TREL1060190911200, Saņēmējs: Valsts kase, Reģistrācijas numurs 90000050138, saņēmēja banka: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis: valsts nodeva civillietā Nr.C29388920.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 9,29 EUR (deviņi *euro* un 29 centi), kas iemaksājami kontā Nr.LV51TREL2190458019000, saņēmējs: Tiesu administrācija, NMR 90001672316, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, iemaksas mērķis: ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr.C29388920.

Noteikt /pers. C/, personas kods /personas kods/, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Labprātīgi izpildot spriedumu daļā par tiesas izdevumu samaksu, maksājumu dokumenti, kas apstiprina valsts nodevas un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu nomaksu valsts ienākumos, iesniedzami Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā, 105.kabinetā vai nosūtāmi tiesai pa pastu.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma sastādīšanas un pieejamības dienas – 2021.gada 8.novembra, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese I.Lūciņa-Linka